

POSTANOWIENIE

Dnia 8 kwietnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Waldemar Płóciennik

w sprawie **W. P.**

skazanego z art. 178 § 1 k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 8 kwietnia 2024 r.,

wniosku obrońcy skazanego

o wyłączenie SSN Zbigniewa Kapińskiego od udziału w sprawie I KK 385/23 Sądu Najwyższego

na podstawie art. 41 § 1 i art. 42 § 1 k.p.k.

p o s t a n o w i ł

wyłączyć Prezesa Sądu Najwyższego kierującego pracą Izby Karnej SSN Zbigniewa Kapińskiego od udziału w sprawie I KK 385/23.

UZASADNIENIE

Prawomocny wyrok Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 6 czerwca 2023 r., sygn. akt IV Ka 511/23, został zaskarżony kasacją obrońcy skazanego W.P. Kasacja została zarejestrowana w Sądzie Najwyższym pod sygnaturą I KK 385/23. Zarządzeniem z dnia 15 lutego 2024 r. sprawę skierowano do rozpoznania na rozprawie kasacyjnej w składzie: Prezes SN Zbigniew Kapiński (przewodniczący), SSN Paweł Kołodziejski (sprawozdawca) i SSN Adam Roch. Zawiadomiony o składzie Sądu obrońca skazanego złożył datowane na 12 marca 2024 r. wnioski o zbadanie spełnienia przez sędziów Zbigniewa Kapińskiego i Adama Rocha

wymogów niezawisłości i bezstronności w trybie art. 29 § 5 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (złożono również wniosek o wyłączenie SSN Pawła Kołodziejskiego). Zarządzeniami z dnia 20 marca 2024 r. odrzucono wnioski o zbadanie spełnienia przez SSN Zbigniewa Kapińskiego i SSN Adama Rocha wymogów niezawisłości i bezstronności. Zarządzono jednocześnie, by pisma obrońcy potraktować jako wnioski złożone w trybie art. 41 § 1 k.p.k., tj. jako wnioski o wyłączenie poszczególnych sędziów od udziału w opisanej sprawie kasacyjnej. Wniosek dotyczący Prezesa Sądu Najwyższego kierującego pracą Izby Karnej Zbigniewa Kapińskiego został zarejestrowany w kontrolce rozstrzygnięć incydentalnych pod numerem 408. W uzasadnieniu wniosku zawarto rozważania dotyczące m.in. relacji między przepisami art. 29 § 5 ustawy o Sądzie Najwyższym a stanowiskami wyrażonymi w uchwale składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20 i w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22 oraz treścią normatywną art. 41 § 1 k.p.k. W argumentacji odwołano się także do orzecznictwa trybunałów europejskich i ich znaczenia dla podnoszonej we wniosku kwestii.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Pan Zbigniew Kapiński został powołany na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej na mocy ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa, przy czym wadliwość tej procedury omówiona została we wskazanych wcześniej uchwałach Sądu Najwyższego.

Przepis art. 41 § 1 k.p.k. jest jednym z elementów chroniących prawo strony do niezależnego i bezstronnego sądu, co oznacza, że musi być on wykładany w ten sposób, aby gwarantować stronie prawo do rozpoznania sprawy przez niezależny i bezstronny sąd ustanowiony ustawą. W ramach kontroli tego prawa trzeba mieć na uwadze, czy rozpoznanie sprawy przez określonego sędziego będzie stanowiło o realizacji standardu niezależności i bezstronności gwarantowanego art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, art. 6 ust. EKPC i art. 47 Karty Praw Podstawowych (por. postanowienie SN z dnia 13 października 2021 r., II KO 30/21). W sytuacji złożenia

wniosku o wyłączenie jest oczywiste, że strona dostrzega wady w procedurze powołania na stanowisko sędziego SN Zbigniewa Kapińskiego, które będą prowadzić do naruszenia standardu z art. 6 ust. 1 EKPC, gdyby w składzie rozstrzygającym sprawę zasiadał ten sędzia. Taka konkluzja wynika wyroku ETPC z dnia 22 lipca 2021 r. w sprawie Reczkowicz przeciwko Polsce oraz innych orzeczeń trybunałów europejskich. Każdy polski sąd jest związany dokonaną przez ETPC wykładnią standardu z art. 6 ust. 1 EKPC (szerzej w tym zakresie np. postanowienia SN: z dnia 16 września 2021 r., I KZ 29/21; z dnia 22 marca 2022 r., I KZP 13/21; zob. także postanowienie SN z dnia 15 września 2022 r., I KO 75/21), a to skutkuje przyjęciem, że orzekanie sędziego Sądu Najwyższego powołanego do Sądu Najwyższego w wadliwej procedurze, wiąże się z istotnym i bardzo prawdopodobnym naruszeniem prawa strony do rozpoznania sprawy przez bezstronny i niezależny sąd ustanowiony ustawą w rozumieniu art. 6 ust. 1 EKPC, ale także standardu konstytucyjnego (art. 45 ust. 1 Konstytucji RP). Stwierdzenie to jest tym bardziej uprawnione, gdy dostrzeże się, że EKPC w kolejnych swoich orzeczeniach przeciwko Polsce do takich samych wniosków doszedł na gruncie orzekania w Sądzie Najwyższym przez sędziów wadliwie powołanych do Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych oraz Izby Cywilnej (wyroki ETPC w sprawie Dolińska-Ficek oraz Ozimek, a także Advance Pharma sp. z o.o.). Z tych powodów kierując się koniecznością zapewnienia stronie prawa do bezstronnego i niezależnego sądu ustanowionego ustawą (art. 6 ust. 1 EKPC), a także mając na uwadze konieczność wyeliminowania skutków w postaci ewentualnego żądania wznowienia postępowania na podstawie art. 540 § 3 k.p.k. oraz w celu ochrony Skarbu Państwa przed odpowiedzialnością odszkodowawczą, należało wyłączyć od rozpoznania wskazanej sprawy sędziego SN Zbigniewa Kapińskiego (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 25 sierpnia 2022 r., II PUB 2/22, z dnia 6 września 2022 r., II KK 44/21, z dnia 17 sierpnia 2023 r., I KK 301/22, z dnia 31 stycznia 2024 r., II KB 27/23 i z dnia 8 lutego 2024 r., III KK 623/22).

[J.J.]

[ał]

